

Foto: Rompres

NU CEREM MAI MULT DECIT NI SE CUVINE!

MULTE SE SCHIMBĂ — TOATE SE SCHIMBĂ!

SĂ URMĂM MEREU CALEA DREPTĂȚII!

DORIM COLABORARE ȘI NU NE SPERIE COORDONAREA!

CÎND ÎMI ESTE GREU, CAUT SFAT LA SCRIITORI.

RECUNOAȘTEREA INDEPENDENȚEI DEPINDE ÎN PRIMUL RÎND DE ELȚIN!

MAI MULTĂ ÎNȚELEGERE ÎNTRE OAMENI!

«N-avem de gînd să cedăm Transnistria!»

Interviu acordat de Președintele Republicii Moldova, Mircea Snegur, trimisului special al Grupului de publicații «Românul» din București, scriitorul Mircea Radu Iacoban

— Domnule Președinte, Moldova și-a declarat independența. Aveți, într-adevăr, sentimentul deplinei neatîrnări? Mai sînt lucruri care, vrînd-nevrînd, leagă Moldova de imperiu?

— Proclamarea independenței înseamnă în primul rînd libertate mai multă în acțiunile noastre. Odată cu proclamarea independenței, sîntem liberi să ne alegem partenerii, țările, comunitățile cu care să colaborăm pentru ridicarea bunăstării poporului la nivelul pe care cu adevărat îl merită. Ne aflăm, acum, într-o etapă de tranziție; doar nu azi-mîine pleacă armata sovietică de pe teritoriul republicii noastre! Chiar după discuția cu Dvs. mă întîlnesc cu generalul Kobeț, președintele Comitetului pentru pregătirea și înfăptuirea reformei militare și Președintele Comisiei pentru problemele apărării Federației Ruse. Domnul Kobeț a venit pentru consultări, dar eu voi încerca să le preschimb într-un început de tratative privind evacuarea trupelor sovietice de pe pămîntul Moldovei. Probleme asemănătoare vom avea de rezolvat cu trupele de grăniceri. Dar cele mai complicate rămîn chestiunile economice izvorîte din integrarea pe care o avem cu celelalte republici din fostul imperiu. Spunem răspicat: dorim colaborarea și nu ne sperie nici chiar coordonarea, dacă acolo unde se iau hotărîrile va fi și reprezentantul nostru. Consider că adevărata soluție constă în menținerea legăturilor directe cu republicile. Avînd asemenea legături — de pildă, cu regiunea Tiumen — am putea primi țiței de acolo, pe care să-l prelucrăm în România. Vrem sau nu vrem, legăturile economice se vor menține multă vreme. O sin-

(continuare în pag. 2)

Nr. 40 (2408) 3 octombrie 1991

«N-avem de gînd să cedăm Transnistria!»

(urmare din pag. 1)

gură (mare) dorinţă: le vrem juste!

— Văd în cabinetul Dumneavoastră portretul lui Eminescu şi-mi amintesc vorbele altui poet român, Octavian Goga: «O graniţă se păzeşte sau cu un corp de armată, sau cu statuia unui poet legat de inimile tuturora». Cum v-au sprijinit scriitorii basarabeni aici, la graniţele latinităţii?

— Scriitorii au fost cei care, practic, au dat imboldul mişcării democratice pentru renaştere naţională. Regretabil este faptul că ei n-au fost înţeleşi, de la bun început, de fosta conducere a Republicii. Multe lucruri ar fi putut fi obţinute cu destulă vreme înainte. Nu-i numaidecît un reproş, dar trebuie să spun că dacă şi deputaţii moldoveni din Sovietul Suprem al U.R.S.S. ar fi venit cu un program curajos şi ferm, aşa cum au prezentat cei din Ţările Baltice, s-ar mai fi cîştigat cîte ceva — în primul rînd, timp. S-ar fi cuvenit să mergem în acelaşi pas, întrucît am fost anexaţi în virtutea aceluiaşi pact Ribbentrop-Molotov. Revenind la întrebarea Dvs. — consider că scriitorii au fost şi rămîn cei mai respectaţi şi iubiţi din rîndurile personalităţilor Republicii Moldova. Majoritatea scriitorilor — nu spun toţi, da, nu spun toţi — au un punct de vedere ferm, care nu se clatină după cum bate vîntul. Cînd Grigore Vieru spune o vorbă, simţi că este temeinică. Şi înainte, şi astăzi, scriitorii au constituit şi constituie o forţă democratică pe care simt nevoia să mă sprijin. Vă spun drept: atunci cînd îmi este greu, caut sfat la scriitori!

— Cum credeţi, Domnule Preşedinte, recunoaşterea internaţională a independenţei Republicii Moldova depinde mai mult de Washington, sau mai mult de Moscova?

— Din punctul meu de vedere, consider că, în etapa actuală, depinde mai mult de Rusia, în primul rînd, de Boris Elţîn. Recunoaşterea de către Rusia ar conduce, cred, şi la recunoaşterea de către Consiliul Suprem al U.R.S.S., ceea ce ar dezlega mîinile tuturora. Sîntem departe de Washington — dar aceasta nu înseamnă că trebuie să rămînem în aşteptare şi să stăm cu mîinile în sîn. Credem că a fost utilă vizita neoficială a domnului Moşanu, Preşedintele Parlamentului Moldovei în S.U.A. şi Canada. domnul Ţiu, ministrul de externe, a plecat de curînd la Londra şi, de acolo la O.N.U. Cu ajutorul României, al altor ţări, trebuie să ajungem şi la Washington. Repet: foarte multe lucruri depind de ratificarea tratatului dintre Moldova şi Federaţia Rusă. Ratificarea echivalează cu o recunoaştere.

— În România s-au adus numeroase acuzaţii actualei (n. n. — fostei) guvernări pentru faptul de a fi «abandonat» sau chiar «trădat» Basarabia. Care-i opinia Dumneavoastră?

— M-am mai referit la această chestiune. Opiniile emise în România exprimă şi ţin nemijlocit de problemele interne ale României. De altfel, lucrurile încep să se lămurească aproape de la sine. Tratatul sovieto-român capătă cu totul alte dimensiuni şi înţelesuri după puciul neizbutit de la Moscova. Noi ne aflăm acum în etapa pe care am numit-o «a declarării independenţei». Trebuie să fim conştienţi de faptul că această «ruptură de pămînt» a trecut ba într-o parte, ba în alta, dar din 1940 şi pînă în 1991 a avut parte de soarta pe care o ştim şi o ştiţi. Există, acum două ţări româneşti, care trebuie să se integreze, să rezolve problemele de la frontieră — inclusiv acelea despre care mi-aţi vorbit Dumneavoastră. O altă etapă a tranziţiei mai include «naţionalizarea» grănicerilor. Am anunţat desfiinţarea vizelor, dar văd că lucrurile se tărăgănează. Cu ajutorul lui Dumnezeu, o s-o scoatem noi la capăt, şi cu frontiera. Revenind la întrebare: nu-i vorba de nici o trădare. N-au deloc dreptate cei care afirmă că recunoaşterea Republicii Moldova de către România ar echivala cu recunoaşterea regiunii Reazan de către U.R.S.S. Am citit undeva o asemenea absurditate. Spun încă o dată şi am s-o spun mereu: în momentul de faţă, trebuie să creăm toate condiţiile pentru a ne integra. Integrare care, de altfel, a şi început. Îmi pare foarte bine că în România au ajutat la recoltat combinele noastre din Moldova. Acesta poate fi şi un răspuns, indirect, la întrebarea Dumneavoastră.

— Ce alte gînduri aţi dori să transmiteţi românilor de «dincolo»?

— Dincolo de Prut sînt diferite mişcări politice, ne place să credem că toate sînt democratice — care au posibilitatea să iasă în stradă, să facă uz de numeroasele ziare ce apar în România: aş vrea să le înredinţez că cea dintîi preocupare a noastră este aceea de a menţine republica nedivizată. Nu vrem să răspundem la nici o provocare şi n-avem de gînd să cedăm Transnistria — acolo trăiesc atîţia fraţi ai noştri (40%), care ne roagă «nu ne lăsaţi, sîntem şi noi urmaşi ai lui Ştefan cel Mare»! Cînd aud vorbe că ar putea fi făcut un schimb de teritorii, să luăm dintr-o parte, să dăm din alta, răspund: nu-i drept! Nu-i drept! Să urmăm mereu calea dreptăţii, ţinînd numaidecît seama de realităţi — ce se poate, ce nu se poate, ce se poate acum, ce se va putea mai tîrziu. Aş vrea să fiu bine înţeles — şi cer îngăduinţă să apreciez ca foarte potrivite şi profunde cuvintele rostite de Domnul Bîrlădeanu la şedinţa comună a Senatului şi Camerei Deputaţilor. Voi cita aproximativ, din memorie; interesează doar sensul general: «fraţilor, să-i ajutăm în aceea ce vor ei, moldovenii, să nu ne luăm prea multe asupra noastră!»... Vedeţi, probleme sînt destule. Nimeni să nu-i invidieze pe cei din conducere! Doar noi ştim cîte nopţi nedormite ne-a produs numai blocarea căii ferate la Tiraspol! Nu dorim vărsări de sînge, nu dorim să fie situaţia tensionată. Rezumînd, aş spune: mai multă înţelegere între oameni, mai multă înţelegere între toţi cei de la conducere, cei din opoziţie, cei care muncesc în cîmp, cei care lucrează în întreprinderi. Prin înţelegere se poate obţine totul. Nu cerem mai mult decît ni se cuvine şi nici mai mult decît este posibil. Să fim realişti în politica pe care o promovăm! Pînă la revoluţia din decembrie, n-aş fi avut posibilitatea acestei discuţii libere cu Dumneavoastră. Multe se schimbă, toate se schimbă! O parte din opoziţia noastră începe să-şi piardă răbdarea şi întreabă: «Cît o să mai răbdăm?» Nu le pot răspunde decît astfel: «Cît să răbdăm? Atîta cît trebuie. Cît e nevoie». Vărsarea de sînge şi războiul să fie ultima şi ultima soluţie. De altfel, după cum bine se ştie, noi, românii, n-am început niciodată un război împotriva nimănui. Atîta doar: ne-am apărat pămîntul strămoşesc.

— Domnule Preşedinte, vă mulţumesc în numele cititorilor publicaţiei «Românul», pentru acest interviu.

Chişinău, septembrie 1991